Trafikutskottets betänkande 1980/81: 11

om vissa bilarbetstidsfrågor (Skr. 1980/81: 79)

Skrivelsen

I skrivelsen behandlas främst internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention (nr 153) om arbetstider och viloperioder inom vägtransportområdet. Vidare anges vissa riktlinjer för ett fortsatt arbete med frågorna med bilarbetstid.

Texterna på engelska och svenska till konventionen och rekommendationen är som bilagor bifogade till skrivelsen.

Utskottet

Vid den internationella arbetsorganisationens (ILO) konferens i Genève den 6–27 juni 1979 antogs en konvention om arbetstider och viloperioder inom vägtransportområdet och en rekommendation i samma ämne. Konventionen bygger på ett system med i huvudsak reglering av körtiden. Den längsta tillåtna sammanlagda körtiden får enligt konventionen inte överstiga 9 timmar per dygn. Ingen förare får tillåtas att köra mer än 4 timmar i sträck utan rast. Varje avlönad förare skall dessutom ha rätt till en rast efter en sammanhängande arbetstid om 5 timmar. En förares dygnsvila skall under en 24-timmarsperiod uppgå till minst 10 timmar i följd.

I Sverige finns särskilda bestämmelser för fordonsförare om arbetstid m. m. som främst syftar till att öka trafiksäkerheten. Sådana bestämmelser finns bl. a. i kungörelsen (1972: 602) om arbetstid vid vägtransport m. m. (ATK) och i förordningen (1975: 883) om arbetsförhållanden vid vissa internationella vägtransporter (AETR).

ATK bygger på principen om en maximerad arbetstid – oavsett om denna bestått i enbart körning eller även annat arbete. Enligt huvudregeln får en förares arbetstid under 24 timmar i följd efter föreskriven vilotid inte överstiga 11 timmar. Förare får vidare inte arbeta under längre tid än 6 timmar i följd utan minst 30 minuters rast. Vilotiden under 24 timmar i följd räknat från början av vilken tjänstgöring som helst får inte understiga 10 timmar.

Utgångspunkten i AETR-reglerna som bygger på en europeisk överenskommelse från 1970 är inte som i ATK den totala arbetstiden utan enbart själva körtiden. Enligt huvudreglerna får den dagliga körtiden inte överstiga 8 timmar och den sammanhängande körtiden inte vara längre än 4 timmar. Med vissa undantag skall dygnsvilan uppgå till minst 11 timmar i följd.

Den svenska ILO-kommittén har yttrat sig över ILO:s konvention och

rekommendation. Kommittén påpekar att de svenska reglerna för internationella transporter (AETR) i stort är förenliga med konventionens bestämmelser, medan det föreligger vissa skillnader mellan konventionen och ATK. Kommittén konstaterar att en förändring av den svenska lagstiftningen torde krävas för att nå överensstämmelse med ILO-reglerna. Kommittén kan därför inte tillstyrka en ratifikation av konventionen.

Svenska transportarbetarförbundet har i en skrivelse till kommunikationsdepartementet begärt att regeringen avvaktar med ratificering av ILO-konventionen eftersom den avviker från bilarbetstidsutredningens förslag som förbundet tidigare har tillstyrkt.

Inte heller föredraganden anser att ILO-konventionen kan godkännas eftersom dess regler inte kan införlivas i det svenska regelsystemet utan att detta förändras genomgripande. Föredraganden framhåller vidare att den nuvarande svenska ordningen som innebär att den särskilda lagstiftningen för bilförare är uppsplittrad på två olika principer medför nackdelar. Innan slutlig ställning tas till den framtida utformningen av den svenska lagstiftningen och till en anslutning till konventionen bör därför en analys av de båda principernas för- och nackdelar genomföras. Initiativ kommer därför enligt skrivelsen att tas till en översyn av möjligheterna att samordna de svenska och internationella arbetstidsreglerna. I det sammanhanget kommer också utformningen av tillsynen i Sverige att ses över. Enligt föredraganden är det nämligen inte ovanligt med allvarliga överträdelser av gällande bestämmelser.

Utskottet delar föredragandens uppfattning att det är olämpligt att de särskilda arbetstidsbestämmelserna för fordonsförare bygger på två olika principer. För att en enhetlig lagstiftning skall kunna införas så snart som möjligt förutsätter utskottet att den aviserade översynen kommer att genomföras skyndsamt.

Utöver det anförda har utskottet inte funnit anledning till något särskilt uttalande i anslutning till skrivelsen.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1980/81: 79 om vissa bilarbetstidsfrågor till handlingarna.

Stockholm den 10 februari 1981

På trafikutskottets vägnar
BERTIL ZACHRISSON

Närvarande: Bertil Zachrisson (s), Rolf Clarkson (s), Bertil Jonasson (c), Essen Lindahl (s), Rolf Sellgren (fp), Nils Hjorth (s), Kurt Hugosson (s), Rune Torwald (c), Sixten Pettersson (m), Olle Östrand (s), Anna Wohlin-Andersson (c), Eric Rejdnell (fp), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s) och Margit Sandéhn (s).

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1981